2023/2539

14.11.2023

NÕUKOGU OTSUS (ÜVJP) 2023/2539,

13. november 2023,

millega toetatakse tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise projekti

EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu lepingut, eriti selle artikli 28 lõiget 1 ja artikli 31 lõiget 1,

võttes arvesse liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja ettepanekut

ning arvestades järgmist:

(1) Liidu välisasjade ja julgeolekupoliitika kõrge esindaja (edaspidi „kõrge esindaja“) poolt 28. juunil 2016 esitatud liidu üldises välis- ja julgeolekupoliitika strateegias „Ühtne visioon, ühine tegevus: tugevam Euroopa“ kinnitatakse, et liit toetab tugevalt mitmepoolsete desarmeerimise, massihävitusrelvade leviku tõkestamise ja relvastuskontrolli lepingute ja režiimide ülemaailmset kohaldamist, täielikku rakendamist ja täitmise tagamist.

(2) Nõukogu võttis 19. novembril 2018 vastu ebaseaduslike tulirelvade ning väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitleva uue ELi strateegia „Relvade turvalisuse tagamine, kodanike kaitsmine“. Strateegias märgitakse muu hulgas, et liit jätkab vastutustundliku ja tõhusa relvaekspordi kontrolli edendamist ning relvakaubanduslepingu ülemaailmse kohaldamise ja rakendamise toetamist.

(3) Liit võttis 5. juunil 1998 vastu poliitiliselt siduva relvaekspordi toimimisjuhendi, kehtestades tavarelvade seaduslikku kaubandust reguleerivad ühised kriteeriumid.

(4) Relvaekspordi toimimisjuhend asendati 8. detsembril 2008 nõukogu ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP ([1]), milles sätestatakse kaheksa kriteeriumi, mille alusel tuleb tavarelvade ekspordi taotlusi hinnata. Kõnealust ühist seisukohta järgib mitu kolmandat riiki. Ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP läbivaatamise tulemusena võeti 2019. aastal vastu nõukogu otsus (ÜVJP) 2019/1560 ([2]).

(5) Ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP artiklis 11 nähakse ette, et liikmesriigid peavad andma endast parima, et julgustada teisi sõjalise tehnoloogia ja varustusega tegelevaid riike kohaldama nimetatud ühises seisukohas esitatud kriteeriume.

(6) Relvakaubandusleping jõustus 24. detsembril 2014. Relvakaubanduslepingu eesmärk on suurendada relvakaubanduses läbipaistvust ja vastutust. Liit toetab relvakaubanduslepingu tulemuslikku rakendamist ja ülemaailmselt kehtivaks muutmist, kasutades selleks eriotstarbelisi programme, mis võeti vastu nõukogu otsustega 2013/768/ÜVJP, ([3]) (ÜVJP) 2017/915 ([4]) ja (ÜVJP) 2021/2309 ([5]). Nende programmidega aidatakse paljudel kolmandatel riikidel nende taotluse korral tugevdada oma relvade üleandmise kontrollisüsteeme kooskõlas relvakaubanduslepingu nõuetega.

([1]) Nõukogu 8. detsembri 2008. aasta ühine seisukoht 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 335, 13.12.2008, lk 99).

([2]) Nõukogu 16. septembri 2019. aasta otsus (ÜVJP) 2019/1560, millega muudetakse ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP, millega määratletakse sõjatehnoloogia ja -varustuse ekspordi kontrolli reguleerivad ühiseeskirjad (ELT L 239, 17.9.2019, lk 16).

([3]) Nõukogu 16. detsembri 2013. aasta otsus 2013/768/ÜVJP ELi tegevuse kohta relvakaubanduslepingu rakendamise toetamiseks Euroopa julgeolekustrateegia raames (ELT L 341, 18.12.2013, lk 56).

([4]) Nõukogu 29. mai 2017. aasta otsus (ÜVJP) 2017/915 relvakaubanduslepingu rakendamist toetava liidu teavitustegevuse kohta (ELT L 139, 30.5.2017, lk 38).

([5]) Nõukogu 22. detsembri 2021. aasta otsus (ÜVJP) 2021/2309 relvakaubanduslepingu rakendamist toetava liidu teavitustegevuse kohta (ELT L 461, 27.12.2021, lk 78).

(7) Seetõttu on oluline tagada vastastikune täiendavus käesolevas otsuses sätestatud teavitus- ja toetustegevuste ja otsuses (ÜVJP) 2021/2309 sätestatud teavitus- ja toetustegevuste vahel. Sel eesmärgil peaksid relvaekspordi kontrolli alase liidu teavitustegevuse rakendusasutused vahetama omavahel korrapäraselt teavet ja tegema seda ka Euroopa välisteenistusega. See koordineerimismehhanism soodustab teistest liikmesriikidest pärit ekspertide osalemist, kui see on asjakohane.

(8) Liidu tegevus tulemusliku ja läbipaistva relvaekspordi kontrolli edendamiseks on alates 2008. aastast tuginenud nõukogu ühismeetmele 2008/230/ÜVJP ([6]) ning nõukogu otsustele 2009/1012/ÜVJP, ([7]) 2012/711/ÜVJP, ([8]) (ÜVJP) 2015/2309, ([9]) (ÜVJP) 2018/101 ([10]) ja (ÜVJP) 2020/1464 ([11]). Elluviidud tegevustega on eelkõige toetatud täiendava piirkondliku koostöö tegemist ning läbipaistvuse ja vastutuse suurendamist kooskõlas ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP põhimõtete ja selles esitatud hindamiskriteeriumitega. Kõnealuste tegevuste sihtrühm on tavaliselt olnud liidu ida- ja lõunanaabruses asuvad kolmandad riigid. Otsusega (ÜVJP) 2018/101 laiendati abi saavate partnerriikide rühma, et hõlmata ka Kesk-Aasiat. Otsusega (ÜVJP) 2020/1464 lisati partnerriikide rühma ka Mongoolia selle riigi eritaotluse alusel.

(9) Viimastel aastatel on liit andnud abi ka kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli parandamiseks kolmandates riikides. Tuleks tagada tõhus koordineerimine kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolliga seotud tegevustega.

(10) Nõukogu tegi Saksamaa majandus- ja ekspordikontrolli föderaalsele ametile (Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle – BAFA) ülesandeks otsuste 2009/1012/ÜVJP, 2012/711/ÜVJP, (ÜVJP) 2015/2309, (ÜVJP) 2018/101 ja (ÜVJP) 2020/1464 tehnilise rakendamise. BAFA on ka rakendusasutus projektide jaoks, millega toetatakse relvakaubanduslepingu tõhusat rakendamist otsuste 2013/768/ÜVJP, (ÜVJP) 2017/915 ja (ÜVJP) 2021/2309 alusel. Alates 2005. aastast tegeleb BAFA mitme liidu koostööprojekti rakendamisega kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli valdkonnas. BAFA on Saksamaa ekspordikontrolli pädev asutus ning on lisaks oma põhipädevuse jagamisele teiste riikidepädevate asutustega loonud suure hulga teadmisi ja omandanud palju kogemusi teavitustegevuse vallas.

(11) Käesoleva otsusega toetatavad tegevused aitavad kaasa ÜRO kestliku arengu tegevuskava aastani 2030 16. eesmärgi saavutamisele,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA OTSUSE:

Artikkel 1

1. Ebaseaduslike tulirelvade ning väike- ja kergrelvade ning nende laskemoona vastast võitlust käsitleva ELi strateegia („Relvade turvalisuse tagamine, kodanike kaitsmine“) ja nõukogu ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP rakendamiseks toetab liit relvaekspordi kontrolli tõhusa edendamise projekti.

([6]) Nõukogu 17. märtsi 2008. aasta ühismeede 2008/230/ÜVJP relvaekspordikontrolli ning relvaekspordi toimimisjuhendi põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava ELi tegevuse toetamise kohta (ELT L 75, 18.3.2008, lk 81).

([7]) Nõukogu 22. detsembri 2009. aasta otsus 2009/1012/ÜVJP relvaekspordikontrolli ning ühismeetme 2008/944/ÜVJP põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava ELi tegevuse toetamise kohta (ELT L 348, 29.12.2009, lk 16).

([8]) Nõukogu 19. novembri 2012. aasta otsus 2012/711/ÜVJP relvaekspordikontrolli ning ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP põhimõtete ja kriteeriumide edendamiseks kolmandates riikides läbiviidava liidu tegevuse toetamise kohta (ELT L 321, 20.11.2012, lk 62).

([9]) Nõukogu 10. detsembri 2015. aasta otsus (ÜVJP) 2015/2309 tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta (ELT L 326, 11.12.2015, lk 56).

([10]) Nõukogu 22. jaanuari 2018. aasta otsus (ÜVJP) 2018/101 tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta (ELT L 17, 23.1.2018, lk 40).

([11]) Nõukogu 12. oktoobri 2020. aasta otsus (ÜVJP) 2020/1464 tulemusliku relvaekspordi kontrolli edendamise kohta (ELT L 335, 13.10.2020, lk 3–12).

2. Lõikes 1 osutatud projekti eesmärgid on:

a) edendada tõhusat kontrolli kolmandate riikide relvaekspordi üle kooskõlas ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP ja relvakaubanduslepingus sätestatud põhimõtetega;

b) toetada kolmandate riikide jõupingutusi riigi ja piirkonna tasandil, et muuta tavarelvade kaubandus vastutustundlikumaks ja läbipaistvamaks ja vähendada relvade volitamata kasutajatele kõrvalesuunamise ohtu.

3. Projekti meetmeid rakendatakse vastastikuses täiendavuses ja koostoimes liidu abiprojektidega tavarelvade ja kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli valdkonnas ning asjakohasel juhul muude rahastajate abiprojektidega ekspordikontrolli valdkonnas.

4. Projekti üksikasjalik kirjeldus on esitatud käesoleva otsuse lisas.

Artikkel 2

1. Käesoleva otsuse rakendamise eest vastutab kõrge esindaja.

2. Artiklis 1 osutatud projekti viib läbi Saksamaa majandus- ja ekspordikontrolli föderaalne amet, Bundesamt für Wirtschaft und Ausfuhrkontrolle, (BAFA).

3. BAFA täidab oma ülesandeid kõrge esindaja vastutuse all. Sel eesmärgil lepib kõrge esindaja BAFAga kokku vajalikus korras.

Artikkel 3

1. Lähtesumma artiklis 1 osutatud projekti läbiviimiseks on 682 464,03 eurot.

2. Kulutusi, mida rahastatakse lõikes 1 sätestatud lähtesummast, hallatakse vastavalt liidu eelarve suhtes kohaldatavatele menetlustele ja reeglitele.

3. Järelevalvet lõikes 1 osutatud lähtesumma nõuetekohase haldamise üle teeb komisjon. Sel eesmärgil sõlmib komisjon BAFAga asjakohase lepingu. Lepingus sätestatakse, et BAFA tagab liidu abi nähtavuse, mis vastab abi suurusele.

4. Komisjon püüab sõlmida lõikes 3 nimetatud rahastamislepingu niipea kui võimalik pärast käesoleva otsuse jõustumist. Ta teavitab nõukogu kõigist selle protsessi käigus esile kerkivatest probleemidest ning kokkuleppe sõlmimise kuupäevast.

Artikkel 4

1. Kõrge esindaja annab nõukogule käesoleva otsuse rakendamise kohta aru, lähtudes BAFA koostatud korrapärastest aruannetest. Kõnealuste aruannete põhjal viib nõukogu läbi hindamise.

2. Komisjon annab teavet artiklis 1 osutatud projekti rakendamise finantsaspektide kohta.

Artikkel 5

Käesolev otsus jõustub selle vastuvõtmise päeval.

Otsus kaotab kehtivuse 14 kuu möödumisel artikli 3 lõikes 3 osutatud lepingu sõlmimise kuupäevast või kuue kuu möödumisel käesoleva otsuse vastuvõtmise kuupäevast, kui enne selle tähtaja möödumist ei ole vajalikku lepingut sõlmitud.

Brüssel, 13. november 2023

Nõukogu nimel
eesistuja
J. BORRELL FONTELLES

LISA

PROJEKT TÕHUSA RELVAEKSPORDI KONTROLLI EDENDAMISEKS

1. Eesmärgid

Käesoleva otsuse eesmärk on edendada vastutust seadusliku relvakaubanduse eest kooskõlas ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP, aidates seeläbi kaasa rahule, julgeolekule ja stabiilsusele liidu naaberriikides. Käesoleva otsuse eesmärgid on edendada relvade üleandmise kontrolli parandamist kolmandates riikides ja toetada kolmandate riikide jõupingutusi riigi ja piirkonna tasandil, et muuta rahvusvaheline tavarelvade kaubandus vastutustundlikumaks ja läbipaistvamaks ning vähendada relvade volitamata kasutajatele kõrvalesuunamise ohtu. Need eesmärgid tuleks saavutada, edendades põhimõtteid ja kriteeriume, mis on sätestatud ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP ja relvakaubanduslepingus. Tulemuste eesmärk peaks olema suurendada riiklike relvaekspordisüsteemide tõhusust sihtriikides: rakendusasutus annab aru õiguslikest, institutsioonilistest ja muudest asjakohastest muudatustest ning nende vastavusse viimisest ühise seisukohaga 2008/944/ÜVJP ja vajaduse korral relvakaubanduslepinguga. Kõnealuste tulemuste saavutamisel tuleks püüda saavutada vastastikune täiendavus ja koostoime liidu käimasolevate abiprojektidega, mida viiakse ellu relvakaubanduslepingu rakendamise toetuseks ja kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolli valdkonnas. Käesoleva otsuse kohased abisaajad ei tohiks kattuda nende abisaajatega, kes on hõlmatud otsusega (ÜVJP) 2021/2309, välja arvatud punktis 6.2 kirjeldatud juhtudel.

Nimetatud eesmärkide saavutamiseks peaks liit jätkama ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP standardite edendamist, lähtudes ühismeetme 2008/230/ÜVJP ja otsuste 2009/1012/ÜVJP, 2012/711/ÜVJP, (ÜVJP) 2015/2309, (ÜVJP) 2018/101 ja (ÜVJP) 2020/1464 rakendamisel saavutatust. Selleks tuleks abisaavatele kolmandatele riikidele asjakohasel juhul anda abi selliste asjaomaste seadusandlike, halduslike ja institutsiooniliste meetmete koostamisel, ajakohastamisel ja rakendamisel, mille eesmärk on toetada tulemuslikku tavarelvade üleandmise kontrolli süsteemi.

Samuti tuleks toetada relvade üleandmise kontrolli tegemise ja nõuete täitmise tagamise eest vastutavate litsentse väljastavate ja järelevalveametnike koolitamist ning riiklikke ja piirkondlikke meetmeid, et edendada läbipaistvust ja nõuetele vastavat kontrolli tavarelvade ekspordi puhul. Lisaks tuleks edendada kontakte erasektoriga (sealhulgas tööstuse, teadusasutuste ja akadeemiliste ringkondadega), et tagada vastavus relvatarnete kontrolli käsitlevatele õigusaktidele ja eeskirjadele, keskendudes eelkõige ettevõttesisestele nõuetele vastavuse programmidele.

2. Rakendusasutuse valimine

Käesoleva otsuse rakendamine tehakse ülesandeks BAFA-le. BAFA teeb vastavalt vajadusele koostööd liikmesriikide ekspordikontrolliasutuste, asjaomaste piirkondlike ja rahvusvaheliste organisatsioonide, mõttekodade, uurimisinstituutide ja valitsusväliste organisatsioonidega.

BAFA-l on suured kogemused relvaekspordi kontrolli alase abi andmisel ja teavitustegevuse korraldamisel. BAFA on omandanud sellised kogemused kõigis olulistes strateegilise ekspordikontrolli valdkondades, mis puudutavad keemiliste, bioloogiliste, kiirgus- ja tuumaohtudega seotud kahesesuguse kasutusega kaupu ja sõjalisi kaupu. BAFA on kõnealuste programmide ja tegevuste kaudu omandanud põhjalikud teadmised ekspordikontrolli süsteemide kohta enamikus käesoleva otsusega hõlmatud riikides.

Relvaekspordi kontrolli alase abi ja teavitustegevuse osas viis BAFA edukalt lõpule otsuste 2009/1012/ÜVJP, 2012/711/ÜVJP, (ÜVJP) 2015/2309, (ÜVJP) 2018/101 ja (ÜVJP) 2020/1464 rakendamise. BAFA juhib ka otsustega 2013/768/ÜVJP, (ÜVJP) 2017/915 ja (ÜVJP) 2021/2309 loodud relvakaubanduslepingu rakendamise toetamise programmi tehnilist rakendamist.

BAFA-l on seega eriti head võimalused, et teha kindlaks käesoleva otsusega ettenähtud tegevustest kasu saavate riikide ekspordikontrolli süsteemide tugevad ja nõrgad küljed. BAFA suudab samuti edukalt edendada erinevate relvaekspordi kontrolli alaste abitegevuste ja teavitusprogrammide vahelist koostoimet ja vältida topelttööd. See on eriti oluline abisaajariikide jaoks, kes on saanud toetust varasemate liidu koostööprogrammide raames, et tugevdada kohalikku suutlikkust seoses riikliku relvakaubanduse kontrollisüsteemi kohaldamise ja ajakohastamisega kooskõlas rahvusvaheliste standardite ja hiljutiste arengutega.

3. Kooskõlastamine muude ekspordikontrolli valdkonnas ellu viidavate liidu abiprojektidega

Tuginedes kogemustele, mis on saadud varasemate ekspordikontrollialaste liidu teavitustegevuste käigus, mis hõlmasid nii kahesuguse kasutusega kaupu kui ka tavarelvi, tuleks püüda saavutada koostoime ja vastastikune täiendavus. Sel eesmärgil tuleks 5. jaos osutatud meetmeid ellu viia üksnes riikides, kus juba ei võeta meetmeid relvakaubanduslepingu teavitamise abiprojekti raames, välja arvatud punktis 6.2 kirjeldatud erandjuhtudel. Vajaduse korral on võimalik saavutada koostoime muude meetmetega, mida rahastatakse ÜVJP eelarvest, või muude meetmetega, mis on seotud kahesuguse kasutusega kaupade ekspordikontrolliga ning mida rahastatakse muudest liidu rahastamisvahenditest kui ÜVJP eelarve. Seda tuleks teha, järgides täiel määral asjaomaste liidu rahastamisvahendite kasutamise suhtes kehtivaid õiguslikke ja finantsalaseid piiranguid.

Sel eesmärgil vahetatavad relvaekspordi kontrolli alase liidu teavitustegevuse rakendusasutused omavahel korrapäraselt teavet ja teevad seda ka Euroopa välisteenistusega, kasutades selleks loodud ja ametlikult vormistatud koordineerimismehhanismi. Vajaduse korral tuleks julgustada teistest liikmesriikidest pärit ekspertide osalemist.

4. Kooskõlastamine muude abiandjate poolt ekspordikontrolli vallas elluviidavate abiprojektidega

Peale selle tuleks vajaduse korral püüda saavutada koostoime ja vastastikune täiendavus teiste abiandjate poolt ekspordikontrolli teavitamise vallas ellu viidavate abiprojektidega. Nagu sätestatud 3. jaos tuleks tegevus kooskõlastada teiste abiandjatega eelkõige tegevuste puhul, millele on osutatud alajagudes 5.2.1–5.2.2 ja 5.2.4.

5. Projektitegevuste kirjeldus

5.1. Projekti eesmärgid

Põhieesmärk on anda tehnilist abi mitmele abisaavale riigile, kes on näidanud üles soovi arendada oma standardeid ja tavasid relvaekspordi kontrolli valdkonnas. Sel eesmärgil võetakse elluviidavate tegevuste käigus arvesse abisaavate riikide staatust, eelkõige järgmist:

— nende võimalik osalemine või osalemistaotlus rahvusvahelistes ekspordikontrollisüsteemides, mis seonduvad tavarelvade ning kahesuguse kasutusega kaupade ja tehnoloogia üleandmisega;

— nende liidu liikmesuse taotlemine ning kas abisaav riik on ametlik kandidaatriik või potentsiaalne kandidaatriik;

— nende tavapärase kaitseotstarbelise varustuse ja sõjatehnoloogiaga kauplemisega seotud võimsus kas tootja, importija või kaubanduskeskusena;

— olemasoleva riikliku ekspordikontrollisüsteemi küpsusaste, pöörates erilist tähelepanu liidu rahastatud varasemate relvaekspordi kontrolli koostööprogrammide raames saadud toetuse tulemusel tehtud edusammudele; ning

— nende relvakaubanduslepingu suhtes võetud seisukoht.

Kui välja valitud abisaavad riigid on relvakaubanduslepingu üksnes allkirjastanud, tuleks tegevuste käigus (kui see on teostatav) püüda paremini kindlaks teha lepingu ratifitseerimise takistused, eelkõige kui need takistused on õiguslikku või regulatiivset laadi ning seonduvad rakendamissuutlikkusega seotud puudujääkide või vajadustega. Kui välja valitud riigid ei ole relvakaubanduslepinguga ühinemiseks teinud ühtegi sammu (allkirjastamine, ratifitseerimine, ühinemine), tuleks tegevustega edendada relvakaubanduslepinguga ühinemist, kasutades võimaluse korral abi teistelt abisaavatelt riikidelt, kes on relvakaubanduslepingu ratifitseerinud.

5.2. Projekti kirjeldus

5.2.1. Piirkondlikud seminarid

Projekti raames korraldatakse kuni neli kahepäevast piirkondlikku seminari, mis pakuvad teoreetilist ja praktilist koolitust ning annavad võimaluse dialoogi pidamiseks, et tugevdada piirkondlikke lähenemisviise tavarelvade ekspordi kontrolliga seotud asjakohastes valdkondades.

Seminaridel osalevad hõlmatud abisaavate riikide valitsusametnikud. Vajaduse korral võidakse muu hulgas osalema kutsuda ka riikide parlamentide, tööstusharu ja kodanikuühiskonna esindajaid.

Koolitust viivad läbi liikmesriikide ametiasutuste eksperdid (sealhulgas endised ametnikud), ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP kohaldamisega liitunud riikide esindajad, käesoleva otsuse või otsuste (ÜVJP) 2020/1464 ja (ÜVJP) 2021/2309 alusel koolitajate koolitusseminaridel osalenud riikide esindajad (mis on loodud ja läbiviidud BAFA väljatöötatud kontseptsiooni alusel) ning erasektori ja kodanikuühiskonna esindajad.

Seminarid võivad toimuda abisaavas riigis või muus kohas ning pakuvad vajaduse korral hübriidosaluse võimalust.

Piirkondlikud seminarid korraldatakse selleks, et osaleks palju abisaavaid riike. Igale abisaavale riigile tuleks pakkuda võimalust osaleda vähemalt ühel piirkondlikul seminaril. Muude ekspordikontrollialaste teavitustegevustega on võimalik saavutada koostoimet, korraldades üritusi järjestikku.

5.2.2. Mitmepoolne tegevus ja teadmiste vahetamise alased koolitused

Projekt toimub mitmepoolse tegevuse vormis, millesse on kaasatud vähemalt kaks abisaavat riiki, kes on huvitatud ühist huvi pakkuvast küsimusest, eesmärgiga vahetada selles küsimuses teadmisi ja kogemusi. Sellised tegevused võivad kesta kuni kaks päeva ning need võivad toimuda ühes käesoleva otsuse alusel abi saavas riigis, liikmesriigis või internetis.

Koolitust viivad läbi liikmesriikide ametiasutuste eksperdid (sealhulgas endised ametnikud), ühise seisukoha 2008/944/ÜVJP kohaldamisega liitunud riikide esindajad, käesoleva otsuse või otsuste (ÜVJP) 2020/1464 ja (ÜVJP) 2021/2309 alusel koolitajate koolitusseminaridel osalenud riikide esindajad (mis on loodud ja läbiviidud BAFA väljatöötatud kontseptsiooni alusel) ning erasektori ja kodanikuühiskonna esindajad.

5.2.3. Individuaalne abi ja kaugabi abisaavatele riikidele

Projekti raames korraldatakse seminare, mis pakuvad abisaavatele riikidele nende taotluse korral abi eriomast riiklikku huvi pakkuvates valdkondades. Seminaridel osalevad abisaavate riikide riigiametnikud, sealhulgas valitsusametnikud, litsentse väljastavad ja täitevametnikud ning vajaduse korral kodanikuühiskonna esindajad. Üritused peaksid kestma vähemalt kaks päeva. Neid tegevusi võib korraldada ühes käesoleva otsuse alusel abi saavas riigis, liikmesriigis või internetis.

Individuaalse abi seminare korraldatakse abisaavate riikide taotluse korral. Nende eesmärk on käsitleda abisaava riigi tõstatatud konkreetset küsimust seoses relvaekspordi kontrolliga, mida tehakse näiteks piirkondliku seminari või liidu ekspertide ja BAFAga toimuvate korrapäraste kontaktide raames. Need seminarid võivad muu hulgas käsitleda sihipäraseid riiklikke suutlikkuse suurendamise meetmeid, tööstuse ja/või akadeemiliste ringkondade teavitamist ning relvaekspordi kontrolli valdkonna riiklikke koolitusstrateegiaid.

Lisaks võiks individuaalset toetust osutada kaugabi kaudu, kui see on vajalik ja tõhus.

Eksperditeadmisi annavad liikmesriikide riiklike asutuste eksperdid (sealhulgas endised ametnikud), ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP järgivate riikide esindajad ning erasektori esindajad. Käesoleva otsuse või otsuste (ÜVJP) 2020/1464 ja (ÜVJP) 2021/2309 alusel koolitajate koolitusseminaridel (mis on loodud ja läbiviidud BAFA väljatöötatud kontseptsiooni alusel) osalenuid julgustatakse samuti jagama oma eksperditeadmisi selliste ürituste kaudu, kui see on asjakohane.

5.2.4. Institutsioonilise suutlikkuse suurendamine ja kõrgetasemelised meetmed

Projekti käigus viiakse läbi kuni kaks kursust, mis koosnevad kolmest moodulist, mis kõik kestavad kuni neli päeva. Nendega toetatakse abisaavaid riike, kellel on kõrgetasemelised relvaekspordi kontrollisüsteemid, et suurendada nende riiklikku suutlikkust, tuginedes koolitajate koolitamise lähenemisviisi jätkuvale kohaldamisele. Koolituse käigus arendatud oskused hõlmavad didaktikat, teadmussiiret ja institutsioonilist mälu abisaavas riigis. Käesoleva otsuse alusel pakutavad institutsioonilise suutlikkuse suurendamise meetmed võivad seisneda ka koolitatud koolitajate toetamises, kui nad korraldavad ja rakendavad oma koduriigis riiklikke koolitusi. Lisaks võib käesoleva artikli kohane toetus seisneda ka vastastikuste õppuste korraldamises, millest võiksid vajaduse korral kasu saada ka teised abisaavad riigid, osaledes sihtrühmana.

Käesolevas otsuses kirjeldatud meetmete rakendamisel tuleks koolitatud koolitajaid täiendavalt julgustada osalema tegevustes, mis toimivad piirkondlikul, piirkondadevahelisel ja rahvusvahelisel tasandil võimendajate või teadmiste ja eksperditeadmiste pakkujatena. Eesmärk on toetada riike, et nad loobuksid individuaalsest abist ning muutuksid strateegilise kaubanduskontrolli riiklikul ja piirkondlikul rakendamisel autonoomsemaks ja proaktiivsemaks.

Riikidel, kes on osalenud eespool kirjeldatud suutlikkuse suurendamise ja kõrgetasemelistes meetmetes, on võimalus saada toetust, et osaleda spetsiaalsel rahvusvahelisel ekspordikontrolli konverentsil, kui see on teostatav ja asjakohane. Sellised konverentsid annavad osalevatele partnerriikidele juurdepääsu foorumile, millel peetakse kõrgetasemelisi arutelusid, mis on seotud keerukamate teemade ja aktuaalsete ekspordikontrolli küsimustega. Vajaduse korral võiks käesoleva otsuse alusel korraldada ka sedalaadi konverentsi või kohtumise, et vahetada teavet liidu ekspertide ja partnerriikide kõrgemate esindajate vahel. Ürituse võib korraldada hübriidvormis ja kohe peale teisi teavitusüritusi, mida korraldatakse arenenud ekspordikontrollisüsteemidega abisaavatele riikidele.

Konverents annab osalevatele abisaavatele riikidele võimaluse:

(a) saada teavet relvakaubanduse kontrolliga seotud uusimate arengute kohta (nt praegused hankekanalid, uute tehnoloogiate mõju ja julgeolekupoliitikaga seotud küsimused);

(b) arutada ja vahetada arvamusi selle kohta, kuidas saaks hiljutisi muudatusi ja parandusi relvakaubanduse kontrollis rakendada osana oma riiklikust ekspordikontrollisüsteemist;

(c) arutada ja korrata koolitajate koolitamise seminaridel õpitud teemasid.

5.2.5. Hindamisüritused

Käesoleva otsuse kohaste tegevuste mõju hindamiseks ja läbivaatamiseks korraldatakse veebis lõpphindamisüritus. Lõpphindamise üritusele kutsutakse osalema kõik abisaavad riigid ja liikmesriigid.

6. Abisaajad

6.1. Käesoleva otsuse kohased abisaajad

Käesoleva otsuse kohased abisaajad ei tohiks kattuda nende abisaajatega, kes on hõlmatud otsusega (ÜVJP) 2021/2309, kui punktis 6.2 tehtud erandite raames ei ole sätestatud teisiti.

Käesoleva otsuse alusel on abisaajad riigid:

a) Kagu-Euroopa riigid (Albaania, Bosnia ja Hertsegoviina, Põhja-Makedoonia Vabariik, Montenegro, Serbia ja Kosovo ([1]));

b) Euroopa naabruspoliitika Ida-Euroopa ja Kaukaasia riigid (Armeenia, Aserbaidžaan, Valgevene ([2]), Gruusia, Moldova Vabariik);

c) Euroopa naabruspoliitika Põhja-Aafrika piirkonna, Vahemere piirkonna ja lõunanaabruse riigid (Alžeeria, Egiptus, Maroko, Tuneesia, Jordaania ja Liibanon);

d) Kesk-Aasia riigid (Kasahstan, Tadžikistan, Usbekistan, Kõrgõzstan, Türkmenistan ja Mongoolia);

e) Ukraina.

6.2. Abisaavate riikide loetelu muutmine

COARM võib pärast punktis 3 sätestatud koordineerimismehhanismiga konsulteerimist otsustada lisada abisaajate loetellu uusi riike, tingimusel et nad ei ole abisaajad otsuse (ÜVJP) 2021/2309 alusel. Erandjuhtudel, kui seda peetakse otstarbekaks, võib koordineerimismehhanism kokku leppida ka selles, et kaasatakse ka otsuse (ÜVJP) 2021/2309 alusel abi saavad riigid. COARMi esimees peaks muudatustest ametlikul viisil teavitama BAFAt ja liitu.

([1]) Kõnealune nimetus ei piira seisukohti staatuse suhtes ning on kooskõlas ÜRO Julgeolekunõukogu resolutsiooniga 1244/1999 ja Rahvusvahelise Kohtu arvamusega Kosovo iseseisvusdeklaratsiooni kohta.

([2]) Valgevene osalemine on endiselt peatatud.

Projekti tulemused ja rakendamise näitajad

Projekti tulemuste hindamisel võetakse arvesse järgmist:

6.3. Abisaavate riikide individuaalne hindamine

Kavandatud tegevuste lõpuleviimisel esitab BAFA Euroopa välisteenistusele ja komisjonile eduaruande iga alapunktis 6.1 osutatud abisaava riigi kohta. Aruandes antakse ülevaade abisaavas riigis käesoleva otsuse kehtivuse ajal toimunud tegevusest ning hinnatakse ja kirjeldatakse abisaava riigi suutlikkust relvatarnete kontrolli valdkonnas, tuginedes BAFA-le kättesaadavale teabele. Hindamise aluseks on ühises seisukohas 2008/944/ÜVJP sätestatud kontrollivahendite kohaldamine abisaava riigi poolt, kui neid ei kohaldata üksnes liikmesriikide suhtes.

6.4. Mõjuhinnang ja rakendamise näitajad

Käesolevas otsuses sätestatud tegevuste mõju abisaavatele riikidele tuleks hinnata pärast seda, kui need on lõpule viidud. Mõjuhinnangu teeb kõrge esindaja koostöös COARMiga ning vajaduse korral abisaavates riikides paiknevate liidu delegatsioonide ja muude asjaomaste sidusrühmadega.

Sel eesmärgil kasutatakse järgmisi rakendamisnäitajaid:

— kas relvade üleandmise kontrollimise valdkonnas on kehtestatud asjaomased riiklikud õigusnormid ning kas ja millises ulatuses nad järgivad ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP (muu hulgas hindamiskriteeriumite kohaldamise, sõjaliste kaupade ühise ELi nimekirja rakendamise ja aruandluse osas);

— teave kohaldamisjuhtumite kohta (olemasolu korral);

— kas abisaavad riigid on võimelised esitama aruandeid relvaekspordi ja/või -impordi kohta (nt ÜRO register, relvakaubanduslepingu aastaaruanded, Wassenaari kokkulepe, OSCE ja aruanded riikide parlamentidele);ning

— kas abisaav riik järgib või kavatseb ametlikult järgida ühist seisukohta 2008/944/ÜVJP.

Ajajaos 7.1 osutatud individuaalse hindamise aruannetes tuleks vajaduse korral osutada nendele rakendamise näitajatele.

7. ELi P2P portaali kasutamise edendamine ([3])

Otsuses 2012/711/ÜVJP sätestatud veebiportaal EL P2P on välja töötatud liidule kuuluva ressursi vormis. Portaal toimib liidu kõigi teavitusprogrammide ühisplatvormina (kahesuguse kasutusega kaubad ja relvad). Punktis 5.2. loetletud tegevustega suurendatakse teadlikkust liidu teavitusportaali kohta ning edendatakse selle kasutamist. Teavitustegevustes osalejaid tuleks teavitada veebiportaali privaatsest kasutajaliidesest, mis annab alalise juurdepääsu ressurssidele, dokumentidele ja kontaktidele. Samamoodi tuleks veebiportaali kasutamist edendada teiste ametnike seas, kes ei saanud abi- ja teavitustegevustes otseselt osaleda. Lisaks sellele tuleks tegevusi edendada ELi P2P uudiskirja abil.

8. Liidu nähtavus

BAFA võtab kõik vajalikud meetmed teadvustamaks avalikkusele asjaolu, et tegevust rahastab Euroopa Liit. Selliseid meetmeid võetakse kooskõlas Euroopa Komisjoni avaldatud liidu välistegevuse kommunikatsiooni ja nähtavuse käsiraamatuga. BAFA tagab seega liidu panuse nähtavuse sobivate märkide ja reklaami kaudu, toonitades liidu rolli ja suurendades teadlikkust käesoleva otsuse tegemise põhjustest, samuti liidu toetusest sellele otsusele ning selle toetuse tulemustest. Projekti käigus koostatavas materjalis esitatakse liidu lippu silmapaistval viisil kooskõlas liidu asjaomaste suunistega, muu hulgas logo „ELi P2P ekspordikontrolli programm“. Liidu delegatsioonid peaksid osalema kolmandates riikides toimuvatel üritustel, et tõhustada poliitilisi järelmeetmed ja nähtavust.

([3]) https://cbrn-risk-mitigation.network.europa.eu/eu-p2p-export-control-programme_en ja https://circabc.europa.eu/.

Võttes arvesse, et kavandatavate tegevuste ulatus ja laad on väga erinev, tuleks kasutada mitut tutvustusvahendit, muu hulgas traditsioonilist meediat, veebisaiti, sotsiaalmeediat ning teabe- ja edendamismaterjale, sealhulgas infograafika, reklaamlehed, teabelehed, pressiteated ja vajaduse korral ka muu materjal. Projekti raames koostatud trükised ja korraldatud avalikud sündmused tähistatakse vastavalt.

9. Aruandlus

Rakendusüksus koostab korrapäraselt kvartaliaruandeid, milles kirjeldatakse lühidalt projekti edenemist, ning pärast iga tegevuse lõpetamist ka lähetusaruandeid. Need aruanded esitatakse kõrgele esindajale hiljemalt kuue nädala möödumisel vastavate tegevuste lõpuleviimisest.